Voordracht voor de College vergadering van 10 maart 2026

Portefeuille: Duurzaamheid, Energietransitie en Circulaire Economie

Agendapunt: B2

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Instemmen met bestedingsvoorstel Praktijkproeven warmtepompen met collectieve bodemlussen met middelen uit het Klimaatfonds ten bedrage van 950.000

Het college van burgemeester en wethouders besluit

In te stemmen met het bestedingsvoorstel Praktijkproeven warmtepompen met collectieve bodemlussen met middelen uit het Klimaatfonds ten bedrage van 950.000.

Kernboodschap

Het college heeft besloten om 950.000 uit het Klimaatfonds te gebruiken voor praktijkproeven met warmtepompen met collectieve bodemlussen bij ongeveer 80 woningen. Dit zijn warmtepompen zonder buitenunit: ze maken geen geluid, geen inpassingsvraagstuk, belasten het stroomnet minder en zorgen voor minder CO_2-uitstoot. Ze kunnen ook passief koelen. Omdat ze relatief duur en ingewikkeld zijn om te organiseren, wil de gemeente eerst ervaring opdoen. Het grootste deel van het geld gaat naar de aanleg, een kleiner deel naar het verzamelen en delen van kennis, zodat dit systeem later vaker kan worden toegepast.

Bestuurlijke achtergrond

In de raadsinformatiebrief van 3 juli 2025 is opgenomen dat er middelen uit het Klimaatfonds zijn gereserveerd met als doel om de toepassing van gedeelde bronnen voor bodem-water warmtepompen te stimuleren.

In de raadsinformatiebrief van 19 januari 2026 is een nieuwe vooraankondiging gedaan in de vorm van een voorlopige reservering van 950.000 voor praktijkproeven met warmtepompen en collectieve bodemlussen.

Bestuurlijke prioriteit

In het Amsterdamse coalitieakkoord 2022-2026 is opgenomen: We gaan door met het aardgasvrij maken van wijken en versnellen op basis van de tot nu toe opgedane ervaring. Ook heeft het college in januari 2025 een nieuwe warmtekoers aangekondigd met meer aandacht voor de inzet op warmtepompen. De voorgestelde praktijkproeven passen hierbinnen.

Wettelijke grondslag

Artikel 160, eerste lid, onder a en b, van de Gemeentewet: Het college is in ieder geval bevoegd:

a. het dagelijks bestuur van de gemeente te voeren, voor zover niet bij of krachtens de wet de raad of de burgemeester hiermee is belast;
b. beslissingen van de raad voor te bereiden en uit te voeren, tenzij bij of krachtens de wet de burgemeester hiermee is belast.

Onderbouwing besluit

Instemmen met het bestedingsvoorstel Praktijkproeven warmtepompen met collectieve bodemlussen met middelen uit het Klimaatfonds ten bedrage van 950.000.

Het voorstel vraagt 950.000 uit het Amsterdamse Klimaatfonds voor praktijkproeven met bodemwarmtepompen met collectieve bodemlussen bij circa 80 woningen. De focus ligt daarbij in eerste instantie op grondgebonden woningen, omdat dit voor de opgave het meest logisch is. Collectieve bodemlussen bieden ten opzichte van lucht-water warmtepompen voordelen zoals lagere CO_2-uitstoot, minder belasting van het elektriciteitsnet, passieve koeling en het ontbreken van (geluid door) buitenunits. Tegelijkertijd vormen de hoge kosten, benodigde ruimte en de organisatie van collectieven drempels voor brede toepassing. Met de praktijkproeven wordt beoogd CO_2-reductie te realiseren, kennis op te bouwen over kosten, organisatievormen en technische haalbaarheid, en een werkend concept op te leveren dat kan worden opgeschaald.

Van het aangevraagde bedrag gaat circa 800.000 naar collectieve bodembronnen en circa 150.000 naar kennisontwikkeling en kennisborging. De uitvoering loopt van 2026 tot en met 2028. Hierna volgt nog circa 15 jaar exploitatie waarin de gemeente blijft monitoren en leren. De voorgestelde besteding draagt direct bij aan het doel van het Klimaatfonds: het ondersteunen van investeringen in de stad die bijdragen aan een rechtvaardige transitie naar een klimaatneutraal en aardgasvrij Amsterdam. Bij de investering worden gemiddelde kosten van 414 per vermeden ton CO_2-uitstoot verwacht, waarmee de regeling binnen de CO_2-prijs uit de toepassingsregel van de Nota beoordeling investeringsvraagstukken (448) valt.

De praktijkproeven richten zich bij voorkeur op eigenaren/bewoners voor wie de aanschaf van een warmtepomp met collectieve bodemlussen relatief zwaar weegt in de financiële situatie. Door de bijdrage aan collectieve bodemlussen worden (collectieven van) bewoners in staat gesteld om te investeren in duurzame warmteoplossingen. Daarmee fungeert de bijdrage als hefboom: een publieke bijdrage stimuleert de realisatie en versnelt de toepassing van collectieve bodemlussen.

De bijdrage ondersteunt bovendien leren en innoveren binnen de warmtetransitie, zodat de opgedane kennis gedeeld kan worden en verdere toepassing in de stad wordt gestimuleerd.

De proef is geslaagd als 80 woningen gebruikmaken van een warmtepomp met collectieve bodemlussen, maar er zijn onzekerheden bij de uitvoering. Daarnaast is een doel van het project dat duidelijk wordt voor welke woningen een collectieve bodemlus een aantrekkelijke oplossing is en dat we als gemeente kennis opdoen en communicatiemiddelen ontwikkelen om bewoners hierover te adviseren / informeren. Door te rekenen aan business cases en door de proeven uit te voeren vergaren we kennis over het omslagpunt waarbij deze oplossing commercieel interessant is. Vermoedelijk verschilt dit per situatie / bewoner.

Duurzaamheid

De praktijkproeven dragen bij aan een klimaatneutrale stad door de realisatie van warmtepompen met collectieve bodemlussen te stimuleren. Hierdoor worden de CO_2-uitstoot en het aardgasverbruik per woning aanzienlijk verminderd.

Bij de benodigde werkzaamheden in de openbare ruimte bij het realiseren van de collectieve bodemlussen wordt indien mogelijk werk met werk gemaakt en ingezet op vergroening en meer biodiversiteit.

Uit onderzoek van TNO (2023) blijkt dat de totale milieu-impact van het gebruik van een warmtepomp vrijwel altijd kleiner is dan die van verwarming met een cv-ketel. Dit maakt het voorstel ook een bijdrage aan de circulaire doelen van de stad.

De praktijkproeven dragen bij aan een klimaatbestendige stad: collectieve bodemlussen bieden de mogelijkheid om woningen tegen geringe energiekosten en zonder het stroomnet veel te belasten te verkoelen. Hierdoor is de stad beter voorbereid op (extreme) hitte

Participatie

Voor de praktijkproeven met warmtepompen en collectieve bodemlussen wordt een participatietraject ingericht, conform het participatiebeleid van de gemeente Amsterdam en het bestaande participatieplan voor warmtepompen.

De aanpak start met het tijdig enthousiasmeren, informeren en betrekken van bewoners en eigenaren in kansrijke woningen en buurten, via één-op-één contact en kleinschalige bijeenkomsten. Daarbij wordt gebruikgemaakt van bestaande gemeentelijke middelen, communicatiekanalen en lopende programmas en netwerken in de stad. In deze fase worden vragen, zorgen en wensen van bewoners in beeld gebracht en verwerkt in de opzet van de praktijkproeven.

Afhankelijk van de uiteindelijke organisatorische vorm kan de participatie worden verdiept richting co-creatie en mede-eigenaarschap, bijvoorbeeld wanneer bewoners (mede-)eigenaar worden. De opbrengsten en besluiten worden steeds transparant teruggekoppeld.

Financiële onderbouwing

Financiële consequenties van de beslispunten

BATEN						
	Product	**I/S**	**Jaar T**	**Jaar T + 1**	**Jaar T + 2**	**Jaar T + 3**
Klimaatfonds		I	€50000	€450000	€450000	€0
Totaal			**€50000**	**€450000**	**€450000**	**€0**

I=Incidenteel
S=Structureel

LASTEN						
	Product	**I/S**	**Jaar T**	**Jaar T + 1**	**Jaar T + 2**	**Jaar T + 3**
Investering in bodemlussen		I	€0	€400000	€400000	€0
Kennis en borging		I	€50000	€50000	€50000	€0
Totaal			**€50000**	**€450000**	**€450000**	**€0**

I=Incidenteel
S=Structureel

Consequenties gedekt? Ja

Overige toelichting
De dekkingsbron van de beoogde uitgaven van 950.000 is het gemeentelijke Klimaatfonds. Er is voldoende ruimte binnen het Klimaatfonds om dit besluit te kunnen nemen. Het kasritme van het Klimaatfonds wordt aangepast bij het eerstvolgende cyclusproduct uit de P&C-cyclus.

Er is een positief advies van fondsbeheer Klimaatfonds (zie bijlage).

Op dit moment is nog niet bekend welk financieel instrumentarium het beste werkt om de praktijkproef te realiseren. Dit is onderdeel van de verdere uitwerking van het project. De wethouder wordt t.z.t. geïnformeerd over de gemaakte keuzes.

Conclusie
De genoemde beslispunten in de voordracht hebben wel financiële consequenties en deze zijn reeds geraamd in de begroting (100% dekking).

Communicatie

Binnen de gemeente: Opnemen in de te publiceren besluitenlijst.

Buiten de gemeente: Opnemen in de te publiceren besluitenlijst.Verspreiden nieuwsbericht.

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2026-008617	College van B&W Voordracht (pdf)
AD2026-008631	bijlage 1. Bestedingsvoorstel Klimaatfonds: praktijkproeven warmtepompen met collectieve bodemlussen (msw12)
AD2026-008632	bijlage 2. Advies fondsbeheerder Klimaatfonds.pdf (pdf)
AD2026-012911	Advies (pdf)

Besluit college van burgemeester en wethouders

Conform besloten